

Zarząd Funduszu

Warszawa, 18 listopada 2025

Znak sprawy: DK.WKS.422.11.2025

Pan
Arkadiusz Werelich
Starosta Wołomiński
Ul. Prądyńskiego 3
05 – 200 Wołomin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 51 ust. 3 pkt 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 913 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o rehabilitacji”, pracownicy Departamentu Kontroli w terminach od dnia 14 kwietnia 2025 roku do dnia 18 kwietnia 2025 roku przeprowadzili w Powiecie Wołomińskim kontrolę problemową w zakresie wykorzystania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, przekazanych według algorytmu na realizację zadania wynikającego z art. 35a ust. 1 pkt 8 ustawy o rehabilitacji, obejmującego dofinansowanie w 2024 roku kosztów działania Warsztatu Terapii Zajęciowej w Ząbkach, przy ul. Rychlińskiego 1 oraz spełnianie warunków do uczestnictwa w latach 2020-2024 osób niepełnosprawnych w wyżej wymienionym warsztacie, przekazanego według algorytmu na realizację zadania wynikającego z art. 35a ust. 1 pkt 8 ustawy o rehabilitacji oraz wykorzystania w 2024 roku środków na pokrycie kosztów obsługi realizowanych zadań zgodnie z art. 54 pkt 3 ustawy o rehabilitacji.

W związku z kontrolą, której ustalenia przedstawione zostały w protokole kontroli z dnia 18 kwietnia 2025 r., przekazuję Panu niniejsze wystąpienie pokontrolne.

W wyniku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W 2024 roku środki PFRON według algorytmu na dofinansowanie kosztów działania Warsztatu, przekazane zostały przez PFRON Powiatowi Wołomińskiemu, w oparciu o wskazaną w umowie nr 032.200.2011 z dnia 01.07.2011 r. oraz przedstawioną w sprawozdaniu rzeczowo-finansowym za IV kwartał 2023 roku, zawyżoną o cztery osoby niepełnosprawne liczbę uczestników WTZ.

Z dokumentacji prowadzonej przez Warsztat wynika, że w 2024 roku terapią zajęciową objętych zostało łącznie 20 osób niepełnosprawnych, natomiast w sprawozdaniu Powiat Wołomiński wskazał, że liczba uczestników warsztatu wynosi 24 osoby.

W umowie nr 032.200.2011 zawartej dniu 01.07.2011 r. pomiędzy Powiatem Wołomińskim a Drewnickim Stowarzyszeniem Rodzin i Przyjaciół Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „EMPATIA” z siedzibą w Ząbkach, w paragrafie 2 pkt 1 wskazano, że „warsztat prowadził będzie terapię zajęciową dla 24 uczestników”.

Zgodnie z art. 48 ust. 1 pkt 1 ustawy o rehabilitacji - środki PFRON przekazywane są przez Prezesa Zarządu samorządom wojewódzkim i powiatowym na realizację określonych zadań lub rodzajów zadań, na wyodrębniony rachunek bankowy – według algorytmu.

Zgodnie z art. 48 ust. 2 ustawy o rehabilitacji Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, algorytm (...), a także zasady ustalania maksymalnych kwot zobowiązań przypadających do wypłaty na dany rok (...).

Zgodnie z paragrafem 5 ust. 3 rozporządzenia z dnia 13 maja 2003 roku w sprawie algorytmu przekazywania środków PFRON samorządom wojewódzkim i powiatowym (Dz. U. z 2019 r. poz. 1605, z późn. zm.) - maksymalna kwota zobowiązań samorządu powiatowego do wypłaty (...) z tytułu dofinansowania kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej jest wyliczana jako iloczyn liczby uczestników warsztatów terapii zajęciowej wynikającej z podpisanych umów przez powiat do dnia 31 grudnia roku poprzedzającego rok, na który jest obliczany algorytm, i ilorazu kwoty wydatkowanej na koszty działalności warsztatów terapii zajęciowej i liczby uczestników tych warsztatów (...).

2. W kontrolowanym okresie (lata 2020-2024) spośród 58 osób niepełnosprawnych, będących uczestnikami Warsztatu Terapii Zajęciowej, trzy osoby wykazane zostały w bazie ZUS jako osoby zatrudnione, w tym dwie osoby zatrudnione były przez pracodawców pobierających z PFRON dofinansowanie do ich wynagrodzeń, na podstawie art. 26a-c ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Powyższe niezgodne jest z postanowieniami art. 10a ust. 1 ustawy o rehabilitacji, w brzmieniu: „Warsztat oznacza wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówkę stwarzającą osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia”.

Zgodnie z art. 10a ust. 3a ustawy o rehabilitacji na podstawie indywidualnego programu rehabilitacji, uczestnik warsztatu może brać jedynie udział w nieodpłatnych praktykach zawodowych u pracodawcy, w wymiarze do 15 godzin tygodniowo przez okres do 3 miesięcy, z możliwością przedłużenia do 6 miesięcy.

Ponadto zgodnie z art. 10f ust. 2b ustawy o rehabilitacji, osoba niepełnosprawna, która opuściła warsztat w związku z podjęciem zatrudnienia, w przypadku utraty tego zatrudnienia i ponownego zgłoszenia do uczestnictwa w warsztacie (...) ma pierwszeństwo w rozpoczęciu terapii.

W związku z powyższym osoby niepełnosprawne będące uczestnikami warsztatów terapii zajęciowej, nie mogą pozostawać jednocześnie w zatrudnieniu, ponieważ uczestnictwo w warsztacie, ma na celu stworzenie osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

3. Aneks nr 31 do umowy nr 032.200.2011 zawarty został w dniu 4 kwietnia 2024 roku, tj. z naruszeniem terminu określonego w paragrafie 5 ust. 5 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 roku w sprawie warsztatów terapii zajęciowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2284, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie warsztatów”, zgodnie z którym strony umowy w terminie 14 dni od dnia przyjęcia przez radę powiatu uchwały, o której mowa w art. 35a ust. 3 ustawy o rehabilitacji, określają w formie aneksu do umowy wysokość środków na działalność warsztatu w danym roku (...).
4. W przypadku I i II kwartału 2024 roku Powiat Wołomiński przekazał środki na działalność warsztatu w dniu 30.01.2024 r. oraz 26.04.2024 r., tj. z naruszeniem terminu określonego w paragrafie 20 ust. 3 rozporządzenia, zgodnie z którym powiat przekazuje jednostce prowadzącej warsztat na wyodrębniony rachunek bankowy warsztatu, nie później niż do 25 dnia miesiąca rozpoczynającego kwartał, środki finansowe na ten kwartał (...).
5. Zakres kontroli przeprowadzonej w dniu 21.11.2024 roku w WTZ w Ząbkach przez pracowników PCPR w Wołominie, niezgodny był z zakresem określonym w paragrafie 22 ust. 2 rozporządzenia w sprawie warsztatów. Zakres kontroli nie objął: prawidłowości w zakresie zatrudniania i kwalifikacji kadry warsztatu, zgodności organizacji pracy i zajęć w warsztacie z postanowieniami rozporządzenia, regulaminu organizacyjnego warsztatu oraz z umową oraz prawidłowości realizacji planu działalności warsztatu i indywidualnych programów rehabilitacji.
6. W aneksie z dnia 8 lipca 2015 roku do Regulaminu Organizacyjnego Warsztatu Terapii Zajęciowej w Ząbkach Stowarzyszenia „EMPATIA” z dnia 10 czerwca 2015 roku, zawarto zapis, że cytat: „Rada Programowa może zdecydować o przyjęciu do WTZ Kandydata nie posiadającego w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności zapisu o wskazaniu do uczestnictwa w terapii zajęciowej w sytuacji, kiedy: skierowanie wystawione przez lekarza lub psychologa zawiera zapis o niezwłocznym przyjęciu do WTZ oraz Kandydat przedstawi dokument potwierdzający złożenie wniosku o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności w celu uczestnictwa w WTZ.”.
Powyższy zapis jest niezgodny z art. 10f ust. 1 pkt 1 ustawy o rehabilitacji, zgodnie z którym osoby niepełnosprawne są kierowane do uczestnictwa w warsztacie – zgodnie ze wskazaniem zawartym w orzeczeniu o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności.
7. W kontrolowanym okresie Warsztat Terapii Zajęciowej w Ząbkach nie zatrudniał pracownika na etacie psychologa, co jest niezgodne z paragrafem 13 ust. 2

rozporządzenia w sprawie warsztatów, w którym wskazano, że pracownikiem warsztatu powinien być między innymi psycholog.

Ponadto zgodnie z art. 10a ust. 4 pkt 4 ustawy o rehabilitacji w skład rady programowej wchodzi psycholog, zatem skład Rady Programowej w badanym okresie pozostawał niepełny.

8. W kontrolowanym okresie jednostka prowadzącą warsztat, tj. Drewnickie Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „EMPATIA” w Ząbkach nie uzgadniało z PCPR przyjęć osób niepełnosprawnych do Warsztatu, co było niezgodne z art. 10f ust. 2 ustawy o rehabilitacji, zgodnie z którym Podmiot zamierzający zorganizować lub prowadzący warsztat przyjmuje i zatwierdza, w uzgodnieniu z powiatowym centrum pomocy rodzinie, zgłoszenie osób do uczestnictwa w warsztacie.
9. W sprawozdaniu rzeczowo-finansowym samorządu powiatowego o zadaniach zrealizowanych ze środków PFRON w 2024 roku wykazano, że środki wykorzystane na pokrycie kosztów obsługi realizowanych zadań wyniosły 1.264,26 zł, natomiast pozostałą kwotę w wysokości 102.764,23 zł wykazano jako środki niewykorzystane. Zgodnie z okazaną dokumentacją oraz udzielonymi w trakcie kontroli wyjaśnieniami środki w wysokości 102.764,23 zł zostały wykorzystane na pokrycie kosztów obsługi realizowanych zadań i przeznaczone zostały na wynagrodzenia i pochodne od nich.
10. Projekt Uchwały Nr VIII-72/2024 Rady Powiatu Wołomińskiego z dnia 28 listopada 2024 r. w sprawie zmiany uchwały Nr LXX-665/2024 Rady Powiatu Wołomińskiego z dnia 29 lutego 2024 r. w sprawie określenia podziału środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, przyznanych powiatowi wołomińskiemu według algorytmu, na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych w 2024 roku, nie został zaopiniowany przez Powiatową Społeczną Radę do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Wołominie, co jest niezgodne z art. 44b ust. 2 pkt 4 ustawy o rehabilitacji, zgodnie z którym do zakresu działania powiatowych rad należy opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez radę powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.
11. Regulamin organizacyjny Warsztatu nie został zatwierdzony przez jednostkę prowadzącą Warsztat, co stanowiło naruszenie paragrafu 9 rozporządzenia w sprawie warsztatów. Dokument ten został podpisany jedynie przez Kierownika WTZ.

Przedstawiając Panu wyżej opisane nieprawidłowości wnoszę o:

1. Zwrot na rachunek bankowy PFRON, zgodnie z art. 49e ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, kwoty 140.758,00 zł wraz z należnymi odsetkami jak dla zaległości podatkowych, naliczonymi od dnia przekazania środków przez PFRON do dnia ich zwrotu, w tym:
 - kwoty 134.784,00 zł wraz z należnymi odsetkami z tytułu przekazania zawyżonego o koszty czterech osób dofinansowania ze środków PFRON na działalność Warsztatu

Terapii Zajęciowej w Ząbkach w 2024 roku (wg kalkulacji: 4 osoby x 33.696,00 zł roczne dofinansowanie na uczestnika),

- kwoty 5.974,00 zł wraz z należnymi odsetkami z tytułu wykorzystania w okresie od stycznia 2020 roku do grudnia 2024 roku środków PFRON przekazanych na dofinansowanie kosztów pobytu trzech uczestników Warsztatu Terapii w Ząbkach, które w tym samym czasie wykazane zostały w bazie ZUS jako osoby zatrudnione, w tym dwie osoby przez pracodawców pobierających dofinansowanie do ich wynagrodzeń na podstawie art. 26a-c ustawy o rehabilitacji.

Zestawienie uczestników WTZ, których okresy uczestnictwa w warsztacie pokrywają się z zatrudnieniem wraz z wyliczeniem należnej kwoty do zwrotu, przedstawione zostały w poniższej tabeli:

L.p	Uczestnik WTZ (ON)	Pracownik wykazany w bazie ZUS – zg. z kodami dot. okresów zatrudnienia	Pracownik wykazany w bazie SODiR (TAK/NIE - okres)	Pracodawca	Okres zatrudnienia pokrywający się z uczestnictwem ON w WTZ	Należna kwota do zwrotu*
1		IX-X.2020	NIE	MAZOWIECKI URZĄD WOJEWÓDZKI W WARSZAWIE	IX.2020 (1 m-c) Uczestnik WTZ do 5.X.2020.	1.708,00 zł
2		III.2021	TAK III.2021	FUNDACJA "HABITAT FOR HUMANITY POLAND"	III.2021 (1 m-c) Uczestnik WTZ do 12.IV.2021.	1.808,00 zł
3		IV.2023	TAK (IV.2023)	"TRI FOOD" SPÓŁKA Z O.O.	IV.2023 (1 m-c) Uczestnik WTZ do 5.V.2023.	2.458,00 zł

* wartość obliczona na podstawie wysokości kwoty na dofinansowanie kosztów rocznego pobytu jednego uczestnika w warsztacie terapii zajęciowej, określonej w paragrafie 5 ust. 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 maja 2003 r. w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym (Dz. U. z 2019 roku, poz. 1605 ze zm.).

2. Przestrzeganie zapisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2025 r., poz. 913, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 roku w sprawie warsztatów terapii zajęciowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2284).

3. Wykazywanie w sprawozdaniu rzeczowo-finansowym samorządu powiatowego o zadaniach zrealizowanych ze środków PFRON informacji zgodnych ze stanem faktycznym.

Zgodnie z treścią paragrafu 22 ust. 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 marca 2004 r. w sprawie zasad i trybu sprawowania kontroli przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2004 r. Nr 63, poz. 586), Zarząd Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oczekuje przedstawienia przez Pana w terminie 30 dni od dnia doręczenia niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania zaleceń pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań, którą należy przestać za pośrednictwem Departamentu Kontroli Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Al. Jana Pawła II 13, 00-828 Warszawa.

Z poważaniem

(-) podpisano podpisem elektronicznym
Pełnomocnik Zarządu
Państwowego Funduszu Rehabilitacji
Osób Niepełnosprawnych
Dyrektor Departamentu Kontroli
Zbigniew Skrzypczyński

Treść ze stopki pisma

al. Jana Pawła II 13, 00-828 Warszawa, POLSKA, tel. +48 22 50 55 500, www.pfron.org.pl

